

De verhouding UNESCO – filosofie ?

(uitreksel uit artikel van W.P. in *Oikos* nr.10, voorjaar 1999)

Reeds in 1942 werden tussen de onderwijsministers van de anti-fascistische krachten plannen gesmeed voor de oprichting van een instituut dat door morele en intellectuele actie zou bijdragen aan een wereld waarin fanatisme en misprijzen voor het democratisch ideaal en de menselijke waardigheid zouden uitgebannen zijn.

Vandaag begint de Constitutie van de United Nations Education Science and Culture Organisation met de in 1945 gekozen woorden: *“That since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed”*.

Deze woorden, maar ook andere (bijvoorbeeld dat ‘wantrouwen’ de gemeenschappelijke oorzaak is van onbekendheid met elkaars levenswijze; dat ‘het culturele’ onmisbaar is voor de waardigheid van de mens; dat er een ‘objectieve waarheid’ bestaat; dat ‘het geestelijke’ niet volledig herleidbaar is tot economische condities) zijn geen eenvoudige vaststelling van feiten. Andere standpunten kunnen worden ingenomen. Wat moeten we hieruit afleiden?

Niets minder dan de vaststelling dat aan UNESCO als instituut *zélf*, een *filosofische keuze* ten grondslag ligt. Artikel 1 van dezelfde Constitutie stelt dat UNESCO haar doelstellingen zal realiseren door het zoeken naar en aanmoedigen van onderwijsmethodes die het best geschikt zijn om de kinderen van de wereld voor te bereiden op de verantwoordelijkheden die Vrijheid met zich meebrengt.

Oefening in filosofisch denken behoort daartoe, en vanaf het begin heeft UNESCO de filosofie dan ook erkent als een essentieel onderdeel van haar missie. In 1950 besliste de Algemene Vergadering (resolutie nr. 4-1212) tot een eerste onderzoek naar de plaats van de filosofie in de verschillende onderwijssystemen, de manier waarop het wordt gegeven en de invloed ervan op de burger. In 1978 machtigde de Algemene Vergadering haar directeur-generaal om de rol van de filosofie en het onderwijs hierin te promoten (resolutie 3/3-3/1).

Het huidige programma ‘Filosofie en democratie in de wereld’ werd opgestart ter ere van UNESCO’s vijftigste verjaardag met een nieuwe wereldwijde bevraging, gevolgd door internationale studiedagen ter evaluatie. Sindsdien werden en worden diverse ‘regionale’ conferenties georganiseerd (‘Filosofie en democratie in Azië’, ‘- in Latijns Amerika’, ‘- in Afrika’, ‘- in Europa’, ‘- in de Arabische wereld’), en regionale netwerken ter bevordering van *goed* filosofie-onderwijs opgericht. Lokale initiatieven zoals ‘Filosofie en democratie in Vlaanderen’ worden (moreel) gesteund.